

# §

## 13–16

### Riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela duopmostuoluin

**13§** Dat gii lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš riekteáššis dehe áššis hálddašanrievttis, diggerievttis, eanan- ja birasduopmostuolus dehe mearrariektestuolus diggebires, mii ollásit dahje belohakkii laktásit gielddaiguin *Jiellevárri, Hápárándi, Giron, Bájila* ja *Övertorneå*, lea riekti geavahit suomagiela dehe meänkieli go riekteáššis dehe áššis giedahallojuvvo, jus riekteáššis dehe áššis lea čanastat soames dáiguin gielddaiguin. Seamma guoská sámegiela dakkár duopmostuolus duopmobiiriin mii ollásit dahje belohakkii laktásit gielddaiguin *Árjjátluovvi, Jiellevárri, Johkamohkki* dehe *Giron*, jus riekteáššis dehe áššis lea čanastat soames dáiguin gielddaiguin.

Ovttaskasolbmoss lea maid riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela go guoddala duomu dahje mearrádusa ovttá riekteáššis dahje áššis mat duopmostuolus, mat namuhuvvot vuosttaš oasis dán páragráfas, leat mearridan.

**14§** Riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela riekteáššis dehe áššis duopmostuoluin 13 § jelgii siskkilda rievtti addit áššebáhpiriid ja čálalaš duodaštusa dan gillii, riekti oažžut dáid áššebáhpiriid mat gullojit riekteáššái dehe áššái njálmálaččat jorgaluvvot dan gillii ja riekti njálmálaš giedahallamis duopmostuolus sárdnut dan giela. Duopmostuolu galgá jorgalit áššebáhpiriid ja čálalaš duodaštusaid ruotagillii, jus dat eai leat čielgasit dárbbasmeahtumat.

Muđuinai galget duopmostuolus viggat geavahit minoritehtagiela iežaset aktavuodaiguin oasálaččain dehe su sadjásaččain.

Buot riekteáššis ja áššis mat siskkildit rievtti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela duopmostuoluin 13 § jelgii lea oasálaččas dehe sadjásaš oasálaččas geas váilu lágalaš veahkki riekti gáibidit duopmostuolus ja mearrádusa dehe mearrádusákkastallama čálalaččat jorgaluvvot dan gillii.

**15§** Dat gii háliida geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela áššis giedahallama áigge duopmostuolus 13 § jelgii galgá gáibidit dan aktavuodas go áššis álggahuvvo dehe vuosttas geardde oasálaš galgá geavtit sátnevuorus áššis.

Gáibádus oažžut jorgalusa 14 § goalmát čuoggá jelgii galgá buktot ovdan vahku siste das go duopmu dehe mearrádus lea dieđihuvvon, jus dakkár gáibádus ii leat buktot ovdan áššis giedahaladettiin.

Jus gáibádus minoritehtagiela geavtimis dehe jorgalusa oažžumis bukte ovdan manje go namuhuvvo vuosttas ja nuppi čuoggas dan oažžu hilgut. Dakkár gáibádusa oažžu maid hilgut jus lea čielggas ahte das lea soahpameahtun dárkkuhus.

**16§** Jus oasálaččas dehe sadjásaš oasálaččas lea riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela riektegeavvamis, dulka galgá adnot. Mearrádusaid dulka birra leat 5át kapihttalis 6-8 §§ ja 33át kapihttalis 9§ riektegeavvanlágas ja 50-52 §§ hálddašanproseassalágas (1971:291).



**Länsstyrelsen Stockholm**  
Box 22067  
104 22 STOCKHOLM  
Tel: 010-223 10 00



**Sametinget**  
Box 90  
981 22 GIRON/KIRUNA  
Tel: 0980-780 30



## § 19–21

### Spiehkastat & Manjedárkkisteapmi

**19§** Jus leat erenoamáš ákkat ráđdehus oažžu dieđihit mearrádusaid jus dihto eiseváldi mii lea ráđdehusa vuolde ii galgga heivehallat 8 §. Dát guoská maid gielddalaš eiseváldiid go regiovnnat ja gielddat leat ožžon fápmudeami ráđdehusas.

**20§** Manjedárkkisteapmi galgá čadahuvvot, got hálddašaneiseváldiid lea heivehallan dán lága. Ráđdehus dieđiha rávvagiin mas dehe main eiseváldiin lea vástu dárkkisteamis. Dát dárkkistanvástu ii mearkaš mangelágán ráđdjema dan bearráigeahččanvástu mii eará eiseváldiin lea.

**21§** Eiseváldi mas lea dárkkistanvástu galgá ráđdeaddimiin, diehtjuohkimiin ja sullasaččain doaimmain veahkehit eará hálddašaneiseváldiid lága heivehemiin.

# §

## 17–18

### Suomagiella, meänkieli ja sámegiella ovdaskuvllas, dihto eará pedagogalaš doaimmas ja boarrásiidfuolaheamis

**17§** Riekti ovttaskasolbmuid dihto dáhpáhusas fállat ovdaskuvlla ja dihto eará pedagogalaš doaimma suomagillii, meänkieli dehe sámegillii heivehuvvo 8 kapihttalis 12 b § ja 25 kapihttalis 5 a § skuvlálágas (2010:800).

**18§** Gelda mii gullo hálddašanguvlui galgá fállat dasa gii gáibida vejolašvuoda oažžut oasi dehe mávssolaš oasi dan bálvalusas ja fuolaheamis maid boarrásiidfuolaheapmi dárjo, bargiin geat máhttet suomagiela, meänkieli dehe sámegiela.

**18a§** Gelda mii ii gullo soames hálddašanguvlui galgá fállat dasa gii gáibida vejolašvuoda oažžut oasi dehe mávssolaš oasi dan bálvalusas ja fuolaheamis maid boarrásiidfuolaheapmi dárjo, bargiin geat máhttet suomagiela, jiddisch, meänkieli, romani chib dehe sámegiela, jus gielddas leat bargit geain lea dakkár giellamáhttu. Seamma guoská gildii mii gullo dihto giela hálddašanguvlui ja gielddas leat eará gielat.

**18b§** Gelda galgá dakkár fuolaheami rámaid siste mii fállajuovvo 18 ja 18 a §§ jelgii váldit vára boarrásiid dárbbu sealluhit iežaset kultuvrralaš identitehta.

**18c§** Gelda galgá dieđihit dasa gii ohcá veahki boarrásiidfuolaheami rámaid siskkobealde vejolašvuoda dakkár bálvalussii ja fuolaheapmái mii addojuvvo 18 ja 18 a §§ jelgii.

# § 1–5

## Almmolaš mearrádušat

**1§** Dát láhka siskkil-da mearrádušaid našuvnnalaš minoritehtain, našuvnnalaš minoritehtagielain, hálddašanguovlluin ja rievttis geavttit minoritehtagiela hálddašaneiseválddiid luhtte ja duopmostuoluin ja maiddái boarrásiidfuolaheami mearrádušain. Láhka siskkilda maid mearrádušaid lága heiveheami čuovvumis.

**2§** Našuvnnalaš minoritehtat leat juvddálaččat, rome-rat, sámít, ruotasuopmelaččat ja durdnosleagilaččat ja dat čuovvu Ruota geatnegasvuoda Eurohpárádi

rámmakonvenšuvvna jalgii našuvnnalaš minoritehtaid suddjemis (SÖ 2000:2) ja eurohpalaš njuolgadusas riik-kaosi dehe minoritehtagielas. Giellalágas (2009:600) oaidná ahte našuvnnalaš minoritehtagielat leat suomagiella, jiddisch, meänkieli, romani chib ja sámegiella.

**3§** Gielddat ja regiovnnat galget diedihit našuvnnalaš minoritehtaide sin vuoigatvuodaid ja almmolaš vásttus dán lága jalgii dain čállosiin maidda láhka čujuha. Seamma guoská stáhtalaš hálddašaneiseválddiid maid

doaibma lea mearkašahtti našuvnnalaš minoritehtaide dehe minoritehtagielaide.

**4§** Giellalágas (2009:600) namuhuvvo ahte servodagas lea erenomáš vástu suddjet ja ovddidit našuvnnalaš minoritehtagielaid. Servodat galgá maid muđui ovddidit našuvnnalaš minoritehtaid vejolašvuodaid seailuhit ja ovddidit iežaset kultuvrra Ruotas. Máná kultuvrralaš identitehta ovddideapmi ja minoritehtagiela geavttin galget ovddiduvvot erenomážit.

**5§** Hálddašaneiseválddit galget addit našuvnnalaš

minoritehtaide vejolašvuoda váikkuheapmái jearaldagaide mat gusket sin ja nu guhkás go lea vejolaš ráđđádallat minoritehtaguin dakkár jearaldagain.

Ráđđádallan vuosttas bihtá jalgii galgá dáháhuvvat ahte hálddašaneiseválddiid dollet ráhkaduslaš ságastallama našuvnnalaš minoritehtaguin dárkkuhussan bastit váldit vuhtii sin oainnuid ja dárbbuid eiseválddiid mearrádušaidhakkamis.

Lágas (2022:66) mii guoská konsultašuvvna sámii álbmoga guoskevaš áššiiguin, leat erenoamáš mearrádušat mat gusket konsultašuvvnaid sámii álbmogiin.

**5a§** Hálddašaneiseválddit galget erenomážit ovddidit mánáid ja nuoraid vejolašvuodaid váikkuheapmái ja ráđđádallamii jearaldagain mat gusket sin ja heivehit hámiid dasa sin eavttuide.

**5b§** Gielddat ja regiovnnat galget dohkkehut ulbmiliid ja rávvagiid sin minoritehtapolitiikalaš bargui Dieđut ulbmiliin ja rávvagiin mat leat dohkkehuvvon vuosttas bihtá jalgii galget gáibidettiin guđđojuvvot dan eiseváldái geas lea čuovvunvástu 20 §jalgii.

# § 6–7 Hálddašanguovllut

**6§** Suomagiela hálddašanguovllun dárkkuhuvvo gielddat *Botkyrka, Eskilstuna, Jiellevári, Hallstahammar, Haninge, Hápárándi, Huddinge, Håbo, Giron, Köping, Bájil, Sigtuna, Solna, Stockhoalbma, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar* ja *Övertorneå*.

Meänkieli hálddašanguovllun dárkkuhuvvo gielddat *Jiellevári, Hápárándi, Giron, Bájil* ja *Övertorneå*.

Sámegiela hálddašanguovllun dárkkuhuvvo *Árjjáttuovvi, Árvvesjávri, Bierje, Jiellevári, Herjedaelie, Johkamohkki, Giron, Likssjuo, Málage, Suorssá, Luspie, Straejmie, Ubmi, Vuoltjere, Ååre, Älvdaelie* ja *Staare*.

**7§** Eará gielddat go dat mat namuhuvvo 6 §:ás sáhttet ohcama maŋŋel beassat suomagiela, meänkieli dehe sámegiela hálddašanguovllun. Ráđđehus váldá mearrádušas jus gielda beassá hálddašanguovllun.

Gielda mii gullo hálddašanguovllui ráđđehusa mearrádušas mielde sáhttá ohcat ráđđehusas beassat eret hálddašanguovllus. Ráđđehus oazžu mearridit eret beassama jus leat erenomáš loses ákkat.

Ráđđehus oazžu diedihit rávvagiin laktáseamis ja eret beassamis hálddašanguovllus.

# § 8–12

## Riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela eiseválddiid luhtte

**8§** Ovttaskasolbmus lea riekti geavahit suomagiela, meänkieli sihke sámegiela iežas njálmmálaš ja čálalaš aktavuodaiguin hálddašaneiseválddiiguin maid geográfalaš doaibmaguovlu ollásit dehe oassái guoská minoritehtagiela hálddašanguovllui. Dát guoská áššiid maidda ovttaskasolmmoš lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš, jus áššis lea čanastat hálddašanguovllui.

Jus ovttaskasolmmoš geavaha suomagiela, meänkieli dehe sámegiela dakkár áššis, eiseváldi lea geatnegas addit njálmmálaš vástádusa seammá gillii. Ovttaskasolbmus geas váilu juridihkalaš veahkki lea riekti dan lassin gáibidit čálalaš jorgalusa mearrádušas ja mearrádušas ágga áššis suomagillii, meänkieli dehe sámegillii.

Eiseváldi galgá muđuinai viggat váldit vuostá ovttaskasolbmuid sin gillii.

**9§** Olbmot geat eai ása hálddašanguovlluin, sis lea riekti geavahit suomagiela, meänkieli dehe sámegiela njálmmálaš ja čálalaš aktavuodain hálddašaneiseválddi áššiin, maidda ovttaskasolmmoš lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš, jus ášši sáhttet giedahallat bargit geat máhttet minoritehtagiela.

**10§** Ovttaskasolbmus lea álo riekti geavahit suomagiela, meänkieli ja sámegiela iežas čálalaš aktavuodain *Riikkabeivviid áittardeddjiin* dehe *vealahanáttardeddjiin*. Seamma guoská ovttaskasa čálalaš aktavuodain *vuoigatvuodakánsleriin, Dáhkáduskássain, Vearrodoaimmahagain* ja *Bargogaskusteddjiin* áššiin main ovttaskas lea oasálaš dehe sadjásaš oasálaš.

**11§** Hálddašaneiseválddit galget viggat gávdnat bargiid geat máhttet suomagiela, meänkieli dehe sámegiela jus ovttaskasolbmot dárbašit geavahit gielaset go váldet aktavuoda eiseválddiiguin.

**12§** Hálddašaneiseválddit ožžot mearridit sierra áiggiid ja sierra báikkiid váldin dihte vuostá ovttaskasolbmogii sárdnu suomagiela, meänkieli dehe sámegiela, sihke atnit sierra telefodnaáiggiid.